

Sygn. akt III AUa 838/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 stycznia 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Małgorzata Rokicka - Radoniewicz
Sędziowie:	SA Elżbieta Gawda (spr.) SA Barbara Mazurkiewicz-Nowikowska
Protokolant: protokolant sądowy Joanna Malena	

po rozpoznaniu w dniu 11 stycznia 2017 r. w Lublinie

sprawy S. T.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.

od wyroku Sądu Okręgowego w Radomiu

z dnia 19 maja 2016 r. sygn. akt VI U 570/15

zmienia zaskarżony wyrok i oddala odwołanie.

Elżbieta Gawda Małgorzata Rokicka-Radoniewicz Barbara Mazurkiewicz-Nowikowska

III AUa 838/16

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 19 maja 2016 r. Sąd Okręgowy w Radomiu zmienił decyzję pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. i ustalił wnioskodawcy S. T. prawo do emerytury od dnia(...).

Sąd Okręgowy oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach i rozważaniach prawnych:

Wnioskodawca S. T. ur. w dniu(...)złożył w dniu 22 grudnia 2014 r. wniosek o przyznanie emerytury. Nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego. Na dzień 31 grudnia 1998 r. udokumentował 25 lat 1 miesiąc

i 7 dni ogólnego okresu ubezpieczenia. Organ rentowy nie zaliczył wnioskodawcy do pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia w (...) Zakładach (...) od dnia 22 czerwca 1987 r. do dnia 31 lipca 1998 r. na stanowiskach operatora urządzeń kruszących i mielących i przygotowawcza zapraw i mas ogniotrwałych.

W powyższym zakładzie wnioskodawca podjął najpierw pracę na stanowisku przygotowawcza zapraw i mas ogniotrwałych. Praca na tym stanowisku polegała na przewożeniu z silosu wózkiem materiałów krzemionkowych w postaci zmielonej na kołogniotach, gniotownikach i młynach. Materiały krzemionkowe pochodziły ze zmielonych na kołogniotach, młynach i gniotownikach uszkodzonych sanitariatów, umywalek i cegły szamotowej. Z innego silosu pobierał do wózka glinę i oba te składniki przewoził do mieszalnika, w którym następowało ich wymieszanie. Pracę w tym charakterze wykonywał przez okres około 6 miesięcy. Następnie aż do końca zatrudnienia pracował na stanowisku operatora urządzeń kruszących i mielących. Praca na tym stanowisku polegała na obsłudze kołogniotów, zgniatarek i walców do suszenia gliny. Obsługa polegała na włączaniu urządzeń mielących i suszących oraz ich bieżącym nadzorze. Zakład pracy zajmował się produkcją cegły szamotowej, klinkierowej, płytek i kształtek. Podstawowy wymiar czasu pracy wynosił na obydwu stanowiskach 6 godzin dziennie. Wnioskodawca otrzymywał dodatek szkodliwy z powodu zapylenia pyłem krzemionkowym. Ponadto przez cały okres zatrudnienia nadzorował piec gazowy, służący do ogrzewania pomieszczeń wydziału w okresie grzewczym.

Sąd Okręgowy dokonał powyższych ustaleń w oparciu o zeznania wnioskodawcy oraz świadków E. B., R. C. i M. W. (1) a nadto w oparciu o akta osobowe wnioskodawcy i opinię biegłego sądowego z zakresu budownictwa M. W. (2).

Sąd Okręgowy obdarzył wiarą zeznania przesłuchanych w sprawie świadków, gdyż pracowali razem z wnioskodawcą a nadto są zgodne z jego zeznaniami i dokumentacją zawartą w aktach osobowych.

W oparciu o poczynione ustalenia Sąd Okręgowy uwzględnił odwołanie, przywołując przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2016 r., poz. 887) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.). Zgodnie z treścią art. 184 ust. 1 tej ustawy ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Zgodnie natomiast z ust. 2 cyt. przepisu emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu.

W ocenie Sądu Okręgowego przepisy § 3 i 8 ust. 1 cyt. rozporządzenia określają warunki, od których spełnienia zależy uzyskanie przez wnioskodawcę prawa do emerytury. Sąd Okręgowy wskazał, że wykonywana przez wnioskodawcę praca na stanowiskach przygotowawcza zapraw i mas ogniotrwałych oraz operatora urządzeń kruszących i mielących była pracą w warunkach szczególnych. Kwestią sporną jest jak zakwalifikować wykonywaną pracę – czy jako pracę, która jest wymieniona w dziale V poz. 11 wykazu A, będącego załącznikiem do cyt. rozporządzenia czy też jako pracę wymienioną w wykazie B poz. 7 powołanego załącznika.

W ocenie Sądu Okręgowego pracę wykonywaną przez wnioskodawcę na stanowisku przygotowawcza zapraw i mas ogniotrwałych oraz operatora urządzeń kruszących i mielących należy traktować jako pracę bezpośrednio przy

produkcji wyrobów krzemionkowych i produkcji mas i zapraw krzemionkowych, o jakich mowa w wykazie B dział IV pkt 7. Wprawdzie w pkt 7 działu IV tego rodzaju prace odnoszą się do konkretnych zakładów pracy, to jednak nie można uznać, że tylko i wyłącznie do nich. O szkodliwości wykonywanej pracy nie decyduje nazwa przedsiębiorstwa lecz rodzaj i charakter pracy.

Sąd Okręgowy zważył nadto, że z opinii biegłego sądowego z zakresu budownictwa wynika, że praca wnioskodawcy to praca przy wyrobach zawierających krzemionkę, bezpośrednio przy produkcji wyrobów zawierających krzemionkę. Takimi wyrobami były cegła szamotowa, cegła klinkierowa, cegła ogniotrwała, płytki, kształtki. W zależności od wyrobu zawartość krzemionki w wyrobach była różna

i wynosiła od 74,54% do 49,75% w przypadku cegły szamotowej i powyżej 65%

w przypadku cegły klinkierowej. Z opinii biegłego wynika też, że produkowane wyroby nie były wyrobami krzemionkowymi z uwagi na zawartość krzemionki w tych wyrobach poniżej 93%, jednakże zawierały krzemionkę powyżej 50%. Wyroby produkowane w (...) Zakładach (...) były więc wyrobami szamotowymi i klinkierowymi zawierającymi krzemionkę.

Wnioskodawca pracował na zewnątrz dozorując urządzenia i zasypując mieszanką mieszalnik. Pracował w znacznym zapyleniu i narażeniu na zachorowanie na pylicę płuc. Stąd też jego wymiar czasu pracy był ograniczony do 6 godzin. W tych okolicznościach Sąd Okręgowy uznał, że wystawione przez pracodawcę wnioskodawcy świadectwo pracy w warunkach szczególnych, stwierdzające, że wykonywał on pracę przy produkcji materiałów ogniotrwałych oraz wyrobów ceramicznych (wykaz A dział V poz. 11) jest nieprawidłowe. Dział ten dotyczy budownictwa i przemysłu materiałów budowlanych, podczas gdy wnioskodawca podlegał pod Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego.

Bez znaczenia w sprawie jest fakt, że wnioskodawca w spornym okresie w okresach jesienno-zimowych sprawował nadzór nad kotłami c.o. jako palacz. Kotły ogrzewane były gazem i nie powodowały ograniczeń przy wykonywaniu pracy przez wnioskodawcę w pełnym wymiarze. Praca w charakterze palacza sprowadzała się w praktyce do wizualnego nadzoru nad pracą kotła, który znajdował się obok nadzorowanych przez wnioskodawcę urządzeń, przy czym nie był to nadzór ciągły lecz doraźny.

Wnioskodawca w spornym okresie przepracował 11 lat 1 miesiąc i 9 dni zatem nabył prawo do emerytury.

Z tych względów i na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję.

Apelację od powyższego wyroku złożył pozwany organ rentowy zaskarżając wyrok w całości i zarzucając:

- 1) naruszenie prawa materialnego tj. art. 184 w zw. z art. 32 cyt. ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz § 8 cyt. rozporządzenia a także art. 100 ust. 1 w zw. z art. 129 ust. 1 cyt. ustawy poprzez przyznanie prawa do emerytury od błędnej daty;
- 2) naruszenie prawa procesowego tj. sprzeczność ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego.

Wskazując na powyższe zarzuty apelujący wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Pozwany wskazał, że § 8 ust. 1 cyt. rozporządzenia przewiduje, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w dziale IV wykazu B, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący 55 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 10 lat wykonywał prace wymienione w dziale IV wykazu B.

Pracami wymienionymi w dziale IV wykazu B są m.in. prace wykonywane bezpośrednio przy produkcji wyrobów krzemionkowych w (...) Zakładach (...) oraz przy produkcji mas, mlew i zapraw krzemionkowych w Kopalni i Zakładzie (...)

w Ł. i w Zakładzie (...) w J.. Nie chodzi przy tym o jakąkolwiek pracę wykonywaną w kontakcie z krzemionką ale bezpośrednio przy produkcji wyrobów krzemionkowych. Skarżący wykonywał pracę przy produkcji wyrobów z użyciem krzemionki tj. cegły szamotowej i klinkierowej, zatem nie nabył prawa do emerytury z uwagi na przepracowanie 10 lat w warunkach szczególnych. Nadto złożył on wniosek o emeryturę w dniu 29 stycznia 2015 r., zatem błędnie Sąd ustalił prawo do świadczenia od (...).

Z tych wszystkich względów pozwany uznawał apelację za uzasadnioną.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja organu rentowego jest w pełni uzasadniona, aczkolwiek, wbrew jej zarzutom, Sąd Okręgowy prawidłowo i zgodnie z zebrany materiał dowodowy ustalił stan faktyczny. Bez wątpienia skarżący przepracował 11 lat 1 miesiąc i 9 dni

w warunkach szczególnych jako przygotowawcz zapraw i mas ogniotrwałych oraz operator urządzeń kruszących i mielących. Fakt ten, rodzaj i charakter pracy potwierdzili przesłuchani w sprawie świadkowie. Powyższy okres zatrudnienia

w (...) Zakładach (...) w R. nie jest jednak wystarczający do nabycia prawa do emerytury.

W sprawie wnioskodawcy znajduje zastosowanie § 4 ust. 1 cyt. rozporządzenia, zgodnie z którym pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn, ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Wnioskodawca nie spełnia warunku przepracowania 15 lat w warunkach szczególnych. Wykonywał on prace wymienione w wykazie A dziale V poz. 11 tj. prace przy produkcji materiałów ogniotrwałych oraz wyrobów ceramicznych przez okres 11 lat 1 miesiąca i 9 dni a zatem nie nabył prawa do emerytury w wieku obniżonym do 60 lat.

Błędnie Sąd Okręgowy zastosował w niniejszej sprawie przepis § 8 ust. 1 cyt. rozporządzenia, zgodnie z którym pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w dziale IV wykazu B, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący 55 lat dla mężczyzn, ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 10 lat wykonywał prace wymienione w dziale IV wykazu B. Wnioskodawca takich prac nie wykonywał. Wskazane przez Sąd Okręgowy prace wymienione w wykazie B dziale IV poz. 7 to prace przy produkcji wyrobów krzemionkowych w (...) Zakładach (...) oraz przy produkcji mas, mlew i zapraw krzemionkowych w Kopalni i Zakładzie (...)

w Ł. i w Zakładzie (...) w J.. Wnioskodawca nie był zatrudniony we wskazanych zakładach pracy.

Przepisy dotycząc nabywania prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym należy wyklądać ściśle, gdyż wiążą się ze szczególnym uprzywilejowaniem pracownika, który może skorzystać ze świadczenia w niższym niż powszechny wiek emerytalnym, z uwagi na szybsze zużywanie się organizmu

w procesie pracy, o znacznej szkodliwości dla zdrowia. Skoro wolą prawodawcy było uznanie za pracę w warunkach szczególnych, gwarantującą prawo do emerytury przy przepracowaniu co najmniej 10 lat, tylko pracę w wymienionych w rozporządzeniu zakładach pracy, to wykonywanie jej w innym zakładzie oznacza niespełnienie przesłanek wskazanych w § 8 ust. 1 cyt. rozporządzenia.

Zatrudnienie wnioskodawcy na stanowiskach zajmowanych w (...) Zakładach (...) w R. uprawniałoby go do emerytury pod warunkiem przepracowania 15 lat. Warunek ten nie został spełniony.

Podnieść nadto należy, że dowód z opinii biegłego z zakresu sądowego z zakresu budownictwa był zbędny i nieprzydatny dla rozstrzygnięcia sprawy. Rozstrzygnięcie o trafności decyzji organu rentowego nie wymagało wiadomości specjalnych ale analizy i wykładni przepisów prawa.

Wnioskodawca nie nabył prawa do emerytury, gdyż nie spełnił przesłanek wynikających z treści art. 184 ust. 1 cyt. ustawy oraz § 4 ust. 1 i § 8 ust. 1 cyt. rozporządzenia. Wyrok wydany przez Sąd Okręgowy jest zatem nieprawidłowy i podlega zmianie.

Z tych względów i na mocy art. 386 § 1 k.p.c. Sąd Apelacyjny orzekł jak w wyroku.